

Közigazgatási tájékoztató lap

ÉRTÉNY

nagy (kor) község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a múltban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebelezetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendők.)

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dülő-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi- és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

A község még a törvényök által megállított helység volt. Többet elpusztult házaik folytán és újra épülték. Storos, Gramos, Valga. stb. családok.
Minden Tolna vármegyének tartozik.

Von történet

3) Urbéri község
4) Helység.
Önálló, anyakönyvi beírás volt mindig.

Nemzetek.

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mely név alatt és mekkora a terjedelmük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mily terjedelműek (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

A község vázlatos térképe csatolva ..... db
nincs csatolva.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földmivelés, ipar, bányászat, földmivelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házadózási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

A község határa fekvése: Széplágyosvárúti községtől 3 kilométer. Nagykönyörre 6 km. a károk, dombok

3524 kat. hold (birtokcivék adatai alapján).
2753 k. hold szántó, 323 k. hold rét (kaszáló),
53 k. hold szőlő (beültetett), — k. hold
legelő, 246 k. hold erdő, — k. hold
nádas, 139 k. hold terméketlen (út, szikla, homok,
mocsár, kőbánya). 10 k. hold föld birt.

Nem

Nincs

Nincs

1612 lélek.
1604 r. kath., — g. kath., — ref.,
— ág. h. ev., 8 izr., — egyéb
1612 magyar, — német, — tót,
— rutén, — oláh, — horvát,
— egyéb.

széplágyosvári 1600, Elodaiújfalvi 12 lélek

Nincs

földművelés

368 ház, 670 lakás

Széplágyosvár, r. kath. iskola, r. kath. felvételi-
mia lak. község jegyző lak. postaépület,
- 2 - járási hivatal

II. A község szervezete, beosztása és közérdekű viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. Elöljárók.

(Nem névszerint töltendő ki.)

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.
(Kisközségben csak a székhely község lapján
kell kitölteni.)

Bíró. Törvény- (másod-) bírósága ..... 4 ..... esküdt,
(tanácsbeli). Pénztárnok. Közgyám .....
3 jegyző, ... segédjegyző, ... orvos
..... állatorvos, ... irodai alkalmazott,
..... pénztári alkalmazott, ... egyéb alkalmazott (utbiztos stb.)

Napidijias irodai alkalmazottak:

Szegődményes alkalmazottak:

..... 1 ..... kisbíró (küldönc), ... 1 ..... bába,
..... éjjeli őr és ..... gazdasági alkalmazott.

A jegyzőség székhelye és távolsága:

2. A községi képviselőtestület létszáma:

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.

..... km.
12 virilista, 12 választott tag, 3 pót tag

3. Meg van-e bizva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?

A község 1 választókerületet alkot.

Nincs

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. A vármegye székhelye és annak távolsága.
(a község központjától, távolsági térkép adatai szerint járható útvonalon):

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy)
Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület
székhelye és távolsága:

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

Székesvárad ..... 64 ..... km.
..... 16 ..... km.
..... 16 ..... km.
Központi bizottság ..... 3 ..... km.

C) Rendészeti igazgatás.

5. A csendőrség és folyamőrség székhelye és távolsága:

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?

Van-e a községben toloncállomás?

Fel van-e ruházva az előljáróság cselédügyi bíráskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

János ..... 16 ..... km.

Van, 2 tag. Nincs.

Van. Nincs.

nincs

6. A községi tűzoltóság szervezete:

7. Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?

Van-e járdalerakási szabályrendelete?

Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság ..... tag.
Kötelezett tűzoltóság.

Van. Nincs.

Van. Nincs.

D) Szociális igazgatás.

8. Körorvos székhelye és annak távolsága:
Hány magánorvos lakik a községben:

Községi bábák száma:

Körbába lakóhelye és annak távolsága:

Okleveles magánbábák száma:

Legközelebbi gyógyszertár hol van és milyen távol?

Legközelebbi kórház hol van és milyen távol?

Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény?
(Árvaház, gyermekmenhely telep)

9. A gondozott szegények száma:

Elhagyott gyermekek száma?

10. Milyen a község ivóvize?

Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke?

Kutviz, folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó.

Van-e csatornázása?

11. Korcsmák és vendéglők száma?

Van-e szálloda, fogadó és hány?

Van-e községben közfürdő?

12. Van-e a község határában gyógyfürdő,
üdülő vagy nyaraló-telep és milyen távolságra?

A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva?

Nagykovácsi 6 km.

1

— km.

—

Nagykovácsi 6 km.
Szekszárd 64 km.

Van 1 szegényház Nincs.

1 intézeti ápolásban, 1 magán ápolásban.

2 gyermek.

Nagy része károsított

Nincs
A közelebbi, ártalmatlan, de nem jó
Nincs

3 korcsma, vendéglő, kávéház.

nincs
nincs
nincs
nincs

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága:

Kir. járásbírószék székhelye és távolsága?

Szekszárd 64 km.

Tamási 16 km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága:

Kir. adóhivatal székhelye és távolsága:

Kir. pénzügyőri szakasz, vámőrs, vámőrségi
kirendeltség, székhelye és távolsága:

Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és
távolsága:

Szekszárd 64 km.

Tamási 16 km.

Tamási 16 km.

Pécs km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népiskola van a községben, (megjelölve a tantermek és tanerők számát: állami, közs., felekezeti isk., elemi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)

2. Középsiskolák vagy más szakiskolák (iparostanociskola, gimn., reálgimn., reál iskola stb.) Azok jellege, tantermek és a tanerők száma:

3. Óvodák jellege, száma és tanereje:
Nyári menedékház van-e?

4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:

5. Kir. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

Rím. kath. felekezeti iskola
3 tanterem, 3 tanerővel

Felső gimnáziuma 1844-ben
újra-devalváció folykán megszűnt

gyen. levelező egyesület van
Jelekprád 64 km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és milyenek? Ha a község fiókegyházat alkot, hol van az anyaegyház és mily távol (bevett és elismert felekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeli egyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházkerülethez tartoznak:

Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:

7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy Canonica visitation alapuló, vagy a hívők helyett átvállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?

8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek szerint: (párber és egyénenként időről-időre kivetett adó stb.)

Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)

9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

Van. rím. kath. anyaegyház, amely a
pücsi püspökséghez tartozik

Görbő - 34 km.

Nincs

Párber

;

Az egyházkerület ügyeit az iskolaszék
intézi

C) Kulturális intézmények.

10. Muzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?

11. Műemlék, természeti emlékszobor, honvédemlék vagy elesett hősök emléke?

12. Van-e állandó vagy időszakos színház, műkedvelő előadások stb. Mozgóképek.

Kulturális egyesületek.

13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás-egylet, egyéb kulturális egyesületek (névszerint felsorolva.)

Nincs

Nincs

Nincs

Nincs

Rím. kath. olvasókör

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési vonala (országut, megyei ut, annak elnevezése, esetleg a községtől való távolsága). A község határában fekvő hidak, kompok, révek stb.

*Magyarország - nagykereskedelmi közlekedési út
Bábolnag 3 1/2 km.*

2. Vasúti összeköttetése, fő- vagy mellékvonalak, van-e vasúti állomása, mi az elnevezése, megállóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari és kisvasutak. Közúti vasutak.

Abellékromal - vasút állomása nincs

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy attól mily távolságra, melyik folyón, hol a hajó állomás?

Van-e posta, távirta, távbeszélő állomása?

Pórtakivatal és a község határában helyben

3. Melyik községi közlekedési útvonalhoz járul hozzá a község?

Községi (közúti) utak hossza?

összesen 28 km.

Van-e kövezet-vámszedési joga.

Igen. — Nem.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdon felül) száma és terjedelme tulajdonosok szerint. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének foglalkozása szerint:

Falanszkyi és a törpebirtokok

mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

5. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdálkodás. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

nincs

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

nincs

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

nincs

Van-e legelő-rendtartás?

nincs

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

igen

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Lekszöld 64 km

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, (elnevezésük szerint) és melyik borvidékhez tartozik.

Nincs

6. Van-e községi faiskola, mily terjedelmű?

Igen 2 oszt. - hold

Be van-e ültetve?

igen

7. Vízrendező és hasznosító társulat. Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

Az illetékes kultur- vagy folyammérnökség székhelye:

8. Állattenyésztési viszonyok. Állatok száma: a tenyészállatok száma,

uralkodó tenyésztési irány:

Körállatorvos székhelye és annak távolsága.

Nincs
Sékegyházi ..... km.
408 ló, 377 szarvasmarha,
406 sertés, 631 juh
Sákes 10 ..... km.

Ipar és kereskedelem.

9. A község állandó piaca hol van? (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Hova gravitál a község?

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, stb). Kié a vásártartás joga?

Mérték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

10. A községbeli kereskedések száma és jellege.

Hitel és pénzintézetek száma és alaptőkéje (felsorolva).

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

Van-e a községben ipartestület?

11. Gyárak, ipartelepek és azok átlagos nagysága (hajtóerő és munkáslétszám szerint felsorolva).

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

12. Magánkezelésben álló közművek:

Közvilágítás, jéggyár stb.

13. Bányák száma és jellege.

Állandó bányauzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

14. Háziipar és annak jellege.

Pannai 16 km
Pannai
Nincs
Szekszárd
5 Székely püspök
Haugya
5 székelypüspök, 4 cipész, 4 kereszműves, 4 mészáros, 1 olajipari,
5 székely, 4 kovács, 1 bogrács, 1 kádai, 1 ács, 1 arboros,
1 mészáros, 1 székelygyáros, 2 bejósorolós, 1 kovács
Nincs

Sékegyházi ..... km.
Szekszárd 64 ..... km.

Nincs

Nincs

Nincs

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

Hivatalos célokat szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben tölthető ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

Mennyit kezel házilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

Melyek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

Községi közüzemek (a község tulajdonában) világító és vízművek stb.

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi korcsma stb.

4. A községre kivetett egyenes adók összege:

5. Fel nem sorolt más községi és közjöveldelmek.

Jegyzői és kishasznált lakás. A két épület 7 részével.

A körorvos lakás a községnek közös tulajdona

56

kat. hold szántó és rét, ...

1212 öl legelő, *1245 öl* kat. hold erdő,

egyéb *96 hold 409 öl*

mind haszonbérileg kezeltek

Jegyző: 18 kat. hold
Kishasznált: 9 kas. hold

/

/

ninc

Földadó *10.587* K *78* f. Házadó *2293* K

35 f. Ált. kereseti adó *1743* K *28* f. Társulati adó

87 K *+* f. Vagyon- és jöv.

adó *2816* K *10* f.

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

Egy, ársvizsgáló bizottság, mert a községben nincs ársvizsgáló bizottság, illetve világiós, csak községi. Községüzemelési feladatok megoldása: orvosi, vízvezeték

A község pecsétjének lenyomata:

Bereini

Községi (köz) jegyző.